

SINTEZA
la proiectul de lege pentru modificarea
articolului 108 din Codul familiei al Republicii Moldova nr. 1316/2000
(număr unic 1121/MMPS/2024)

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
<i>Avizare și consultare publică</i>			
Ministerul Justiției <i>(nr. 04/2-360 din 13.01.2025)</i>	1.	Comunică lipsa obiecțiilor de ordin conceptual.	Se acceptă.
Biroul Național de Statistică <i>(nr. 19-18/1 din 10.01.2025)</i>	2.	Comunică următoarele două propuneri: - La aliniatul (1): de ajustat sintagma „stabilit categoriei de populație corespunzătoare”, cu sintagma „calculat pentru categoria de populație corespunzătoare”; - La aliniatul (2): de ajustat sintagma „stabilit de Biroul Național de Statistică”, cu sintagma „calculat de Biroul Național de Statistică”.	Se acceptă. Se acceptă.
Ministerul Finanțelor <i>(nr. 07/2-03/155/26 din 16.01.2025)</i>	3.	Comunică următoarele propuneri și obiecții: Autorul propune ca hotărârile instanțelor judecătorești pronunțate doar în baza art. 108, să constituie titluri executorii, nefiind acoperite și alte hotărâri judecătorești, prin care s-a dispus încasarea pensiei de întreținere în cotă procentuală din salariu și/sau alte venituri. Urmează a fi completat art. 11 din Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004, fiind indicat că constituie documente executorii hotărârile date de instanțele de judecată în cauzele privind încasarea pensiei de întreținere.	Nu se acceptă. Prezenta recomandare nu se încadrează în limita competenței funcționale a Ministerului Finanțelor, precum și faptul că propunerea înaintată nu corespunde scopului urmărit de autor care prevede identificarea soluțiilor pentru executarea Hotărârii nr. 23 din 15 noiembrie 2024 a Curții Constituționale. Totodată, menționăm că, Guvernul a aprobat un proiect de lege privind modificarea unor acte normative, care are ca scop îmbunătățirea mecanismului de executare benevolă a documentelor executorii și reducerea cheltuielilor suportate de cetățeni cu ocazia inițierii unor proceduri de executare silită. Printre altele, proiectul urmărește implementarea considerentelor Hotărârii Curții Constituționale nr. 39 din 14.12.2017 privind

			<p>excepția de neconstituționalitate a articolelor 15 alin. (2) lit. d) și 38 alin. (4) lit. f) din Codul de executare al Republicii Moldova.</p> <p>A se vedea în special articolul 15¹. <i>Prezentarea documentului executoriu privind urmărirea plăților periodice spre executare</i> din proiectul menționat și fundamentarea corespunzătoare din Notă. Aceste prevederi noi, corelate cu prevederile articolului 256 din Codul de procedură civilă, stabilesc caracterul executoriu al hotărârilor pronunțate în domeniul pensiilor de întreținere.</p>
<p>Curtea Supremă de Justiție (nr. 925 din 30.12.2024)</p>	4.	<p>Comunică următoarele:</p> <p>- Proiectul propus, în esență, nu vine să ajusteze cadrul legal existent la raționamentele hotărârii Curții Constituționale nr. 23 din 15 octombrie 2024 și nu rezolvă problema constatată de către Curte care se rezumă la lipsa unui mecanism de indexare a pensiilor de întreținere stabilite în sumă bănească fixă.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Potrivit Curții Constituționale, „<i>scopul indexării stabilite de articolul 108 din Codul familiei reprezintă o actualizare periodică a mărimii pensiilor de întreținere stabilite de instanța de judecată care să corespundă cerințelor și realităților economice</i>”.</p> <p>De asemenea, Curtea a reținut că „<i>în prezent, nu există un cadru legal care să reglementeze modul de indexare a pensiilor pentru întreținerea copiilor stabilite printr-o hotărâre judecătorească sub forma unei sume fixe. Această omisiune de reglementare face ca pensia de întreținere a copilului minor în sumă fixă să rămână aceeași, iar peste ani valoarea acesteia să nu corespundă realităților economice și cerințelor de întreținere a copiilor.</i>”</p> <p>Astfel, raționamentul Curții constă în faptul că quantumul/ suma pensiei de întreținere trebuie să țină pasul cu evoluțiile realităților economice și cerințelor de întreținere a copiilor și să fie actualizată în mod corespunzător.</p> <p>Redacția propusă, având ca referință minimumul de existență, vine să asigure o protecție financiară mai sporită decât o referință raportată la rata medie anuală a inflației, asigurând, astfel, respectarea principiului interesului superior al copilului.</p> <p>Faptul că cuvântul „indexare” nu se regăsește în textul proiectului de lege nu înseamnă că suma pensiei nu este actualizată, or din redacția textului de lege este clar că suma este actualizată anual, iar un exemplu în sensul dat este indicat în Nota de fundamentare.</p> <p>Astfel, reținem că proiectul de lege, în redacția propusă de MMPS, oferă efect deplin hotărârii Curții Constituționale menționate.</p>

	<p>- Propune următoarea redacție a normei: <i>„Articolul 108. Indexarea pensiei de întreținere. (1) Pensia de întreținere, stabilită de instanța judecătorească într-o sumă bănească fixă, se indexează anual. (2) Coeficientul de indexare constituie rata medie anuală a inflației stabilită de Biroul Național de Statistică. (3) În cazul încasării pensiei de întreținere în sumă bănească fixă, indexarea acesteia se dispune de către executorul judecătoresc, din oficiu, pe calea executării silite. (4) În cazul în care debitorul întreținerii nu efectuează plata pensiei în ordinea prevăzută la alin. (1) și (2), creditorul se poate adresa executorului judecătoresc, în condițiile legii.”</i></p> <p>- Redacția normei propusă mai sus, impune modificarea articolelor 22, 24 și 114 din Codul de executare.</p>	<p>Nu se acceptă. Considerăm inoportun de atribuit executorului judecătoresc responsabilitatea indexării pensiei de întreținere în toate cazurile. Este necesar implicarea acestuia pe calea executării silite doar atunci când plata pensiei de întreținere nu este efectuată în mod benevol, în valoarea ei actualizată conform fluctuației minimului de existență. De asemenea, menționăm că s-a optat pentru reglementarea unei sume de cel puțin 50% din quantumul minimului de existență pentru a stabili o garanție cu privire la suma pensiei de întreținere, instituind un prag minim, capabil să-i asigure copilului un nivel decent de trai și dezvoltare. Prin urmare, considerăm formula propusă de MMPS mai adecvată scopului urmărit, <i>i.e.</i> ocrotirea drepturilor copiilor în situația în care părinții locuiesc separat.</p> <p>Nu se acceptă. A se vedea raționamentul expus mai sus.</p>
<p>Uniunea Executorilor Judecătorești din Moldova <i>(nr. 22 din 13.01.2025)</i></p>	<p>5. Comunică următoarele propuneri și obiecții:</p> <p>- Proiectul nu oferă claritate cu privire la autoritatea sau persoana responsabilă pentru executarea recalculării anuale a quantumului pensiei de întreținere, dat fiind faptul că în proiect este expres indicat că nu se va pronunța o nouă hotărâre;</p> <p>- Proiectul nu oferă soluții pentru pensiile de întreținere calculate în quantum mai mic decât 1/2 din quantumul minimului de existență, cât și pentru cele stabilite anterior în sumă fixă;</p>	<p>Nu se acceptă. Potrivit Notei de fundamentare la proiect, executarea recalculării anuale îi va reveni debitorului întreținerii. În cazul în care recalcularea nu este efectuată benevol, creditorul se poate adresa executorului judecătoresc, conform prevederilor proiectului de lege.</p> <p>Nu se acceptă. Prevederile noi se vor aplica pentru viitor. În cazul pensiilor fixate până la data intrării în vigoare a prezentei legi într-un quantum mai mic decât 50% din quantumul minimului de existență, persoana se poate adresa instanței de judecată pentru a solicita recalcularea pensiei conform noilor prevederi. Totodată, ajustarea pensiei de întreținere stabilite anterior în sumă fixă se va face în baza</p>

- Proiectul nu oferă soluții pentru cazurile ce țin de aplicarea și calcularea pentru perioada în care documentul executoriu nu se află în executare în limita termenului de prescripție prevăzut de art. 16 din Codul de executare;

- Proiectul nu oferă soluții pentru indexarea sumelor fixe dispuse spre încasare prin contract încheiat între creditorul și debitorul întreținerii în temeiul Legii privind procedura notarială nr. 246 din 15.11.2018;

- Includerea unei prevederi exprese potrivit căreia instanța de judecată va include în textul hotărârii anume cota procentuală din cuantumului minimului de existență (în locul indicării unei sume fixe) în vedere asigurării unei recalculări ulterioare corect;

prevederilor prezentei legi, în baza fluctuației mediei anuale a minimului de existență.

Nu se acceptă.

Prevederile prezentei legi se vor aplica în coroborare cu prevederile Codului de executare. Inclusiv în materia termenului de prescripție. În acest sens, termenul prevăzut de articolul 16 din Cod, *i.e.* 3 ani aplicat fiecărei plăți periodice în parte, reprezintă un mecanism esențial de responsabilizare a creditorului întreținerii. Acesta are la dispoziție instrumentele prevăzute de Codul de executare pentru a asigura încasarea la timp a obligațiilor, în beneficiul copilului. Necesitatea asigurării pensiei de întreținere în mod constant derivă din faptul că aceasta acoperă nevoile zilnice ale copilului și contribuie la o dezvoltare armonioasă, garantându-i stabilitatea și bunăstarea pe parcursul perioadei de creștere.

Nu se acceptă.

Contractul dintre creditorul și debitorul întreținerii constituie un acord privat încheiat între părți (**agreat de comun**). În situația neexecutării obligațiilor asumate, fiecare parte are dreptul de a apela la căile legale disponibile pentru a solicita executarea, modificarea sau rezilierea contractului cu ajungerea, ulterior, la un alt consens. Această situație trebuie privită în mod distinct de situația în care pensia de întreținere este stabilită de instanța de judecată într-o sumă bănească fixă care nu are la bază acordul ambelor părți.

Se acceptă parțial.

Această recomandare ține de aplicarea legii. Totuși, pentru a asigura o implementare adecvată a prevederilor, a fost inclus în prezentul proiect de lege și Nota de fundamentare faptul că recalcularea se va face în funcție de creșterea procentuală a valorii mediei anuale a minimului de existență. Cifra de 50% prevăzută la articolul 108 alin. (1) constituie o garanție și un prag minim astfel încât pensia de întreținere să reprezinte o sumă suficient de adecvată pentru creșterea și dezvoltarea copilului.

- Proiectul nu oferă soluții pentru situațiile când întreținerea lunară e stabilită proporțional veniturilor debitorului întreținerii;

- Instrumentul online oferit de Biroul Național de Statistică oferă informații privind cuantumul minimului de existență doar pentru perioada 2019-2024. Astfel, în situația unui creditor – beneficiar al pensiei de întreținere care a obținut hotărârea judecătorească în 2019, aplicarea mecanismului instituit prin proiect nu ar fi posibilă - or, nu s-ar putea stabili cât constituia suma dispusă în 2019 raportat la minimul de existență din anul precedent - adică 2018;

- Este inechitabil ca cuantumul pensiei de întreținere încasat să fie calculat proporțional minimului de existență valabil pentru un an în urmă – ar fi de reflectat asupra posibilității actualizării la zi;

- Este necesar să se reglementeze că pentru sumele restante se va aplica cuantumul minimului de existență valabil la data efectuării plăților - exact cum este reglementat de Codul de executare pentru debitorii ce nu dispun de venituri confirmate;

Nu se acceptă.

În situația în care pensia de întreținere este stabilită sub forma unei cote proporționale din veniturile debitorului, cuantumul datorat creditorului variază în funcție de venitul realizat de debitor. Astfel, pensia de întreținere se ajustează automat în raport cu fluctuațiile veniturilor, menținând o corelație directă între obligația de plată și capacitatea financiară a debitorului. În acest sens, situația este diferită în cazul pensiilor stabilite într-o sumă bănească fixă care, până la prezenta intervenție legislativă, nu variaua și nu se actualizau în baza vreunui criteriu.

Nu se acceptă.

Pentru debitorul întreținerii care achită pensia de întreținere și o ajustează corespunzător în mod benevol, Biroul Național de Statistică oferă astfel de informații prin intermediul aceluiași instrument online ușor de utilizat pentru [perioada 2013-2018](#) și [perioada 2001-2012](#). Totodată, în cazul în care ajustarea este făcută pe cale silită prin intermediul executorului judecătoresc, acesta poate obține informația cu privire la cuantumul minimului de existență, în mod oficial, printr-un demers adresat către Biroul Național de Statistică.

Nu se acceptă.

Biroul Național de Statistică stabilește minimul de existență pentru anul precedent. Astfel, cu titlu de exemplu, în 2025 Biroul publică minimul de existență pentru anul 2024. Din acest motiv, s-a optat pentru formularea inclusă în prezentul proiect de lege.

Nu se acceptă.

Prevederile prezentei legi se vor aplica pentru viitor, fără a avea efect retroactiv asupra sumelor restante.

	<p>- În proiect nu este identificat cine va suporta costurile de efectuare a acestui calcul, or, Hotărârea Guvernului nr. 886 din 23.09.2010 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de determinare a mărimii taxelor pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și a spezelor procedurii de executare nu oferă remunerare pentru executarea acestui exercițiu;</p> <p>- Proiectul nu conține dispoziții finale și tranzitorii ce creează incertitudine în modul și termenele de aplicare a prevederilor noi;</p> <p>- Proiectul nu prevede mecanisme pentru aplicarea prevederilor articolului propus spre modificare prin prisma prevederilor Hotărârii Curții Constituționale nr. 39 din 14.12.2017 privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 15 alin. (2) lit. d) și 38 alin. (4) lit. f) din Codul de executare al Republicii Moldova.</p>	<p>Nu se acceptă. Acest aspect depășește scopul prezentului proiect de lege și ține de domeniul de competență a UNEJ, care poate solicita ajustarea prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 886/2010 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de determinare a mărimii taxelor pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și a spezelor procedurii de executare.</p> <p>Se acceptă. Articolul II din prezentul proiect a fost modificat. Legea urmează a intra în vigoare la împlinirea unui termen de o lună de la publicarea acesteia în Monitorul Oficial.</p> <p>Nu se acceptă. Potrivit Notei de fundamentare la proiect, se poate recurge la executare silită prin intermediul executorului judecătoresc doar în cazul în care plata actualizată anual nu este efectuată de debitor în mod benevol. Mai mult, chiar și articolul 108 alin. (3) din prezentul proiect de lege stabilește că „<i>În cazul în care debitorul întreținerii nu efectuează plata pensiei în cuantumul stabilit, creditorul se poate adresa executorului judecătoresc din raza teritorială în care domiciliază debitorul pentru executarea silită a hotărârii.</i>” Aceste prevederi vor fi aplicate în coroborare cu noile reglementări care vor fi incluse în Codul de executare prin proiectul de lege aprobat de Guvern care vine, printre altele, să implementeze Hotărârea Curții Constituționale nr. 39 din 14.12.2017.</p>
<p>Centrul Parteneriat Pentru Dezvoltare (CPD) <i>(din 15.01.2025)</i></p>	<p>6. Comunică următoarele recomandări:</p> <p>- Analiza posibilității extinderii indexării și pentru pensiile stabilite în cote, pentru a evita discriminării între creditori și a descuraja practica salariilor „în plic”. Practicile prin care unii debitori își ascund veniturile (ex. salarii neoficiale) pot submina dreptul real la întreținere al copilului;</p>	<p>În situația în care pensia de întreținere este stabilită sub forma unei cote proporționale din veniturile debitorului, cuantumul datorat creditorului variază în funcție de venitul realizat de debitor. Astfel, pensia de întreținere se ajustează automat în raport cu fluctuațiile veniturilor, menținând o corelație directă între obligația de plată și capacitatea financiară a debitorului. În acest sens, situația este diferită în cazul pensiilor stabilite într-o sumă bănească fixă, care</p>

- Este necesar ca noul text legal să vizeze și pensiile stabilite prin contract notarial, astfel încât să fie asigurată revalorizarea automată, fără proceduri suplimentare;

- Redenumirea articolului 108 propus în proiectul de lege în „Adaptarea de drept a pensiilor de întreținere la cuantumul minim de existență”, pentru a evita confuzia cu alte prevederi despre „cuantumul pensiei” stabilite la articolele 75, 84, 91 și 95 din Codul familiei.

până la prezenta intervenție nu variau și nu se actualizau în baza vreunui criteriu.

În practică, există situații în care părintele nu-și declară în totalitate veniturile, în special din cauza faptului că lucrează în mod neoficial sau „la negru”. Astfel, autoritățile de stat, inclusiv autoritatea fiscală, nu dispune de informații oficiale pentru a demonstra veniturile reale ale persoanei. Acest fapt conduce la o stabilire a unei pensii de întreținere mai mici decât ar fi trebuit să fie în realitate, reieșind din datele și informațiile oficiale pe care le are la dispoziție instanța de judecată despre veniturile părintelui/soțului. Practicile existente cu privire la ascunderea veniturilor este întâlnită în multe alte țări la nivel european, iar soluțiile variază de la stat la stat.

În acest sens, sunt necesare consultări extinse pentru a identifica soluții adecvate, or un consens la nivel internațional și la nivel de practici întâlnite nu există. Eventualele soluții identificate vor face obiectul unei proceduri de legiferare separată.

Contractul dintre creditorul și debitorul întreținerii constituie un acord privat încheiat între părți (**agreat de comun**). În situația neexecutării obligațiilor asumate, fiecare parte are dreptul de a apela la căile legale disponibile pentru a solicita executarea, modificarea sau rezilierea contractului cu ajungerea, ulterior, la un alt consens. Această situație trebuie privită în mod distinct de situația în care pensia de întreținere este stabilită de instanța de judecată într-o sumă bănească fixă, care nu are la bază acordul ambelor părți.

Conținutul normei propuse de autor la articolul 108 face imposibilă confuzia cu prevederile articolelor 75, 84, 91 și 95 din Codul familiei care reglementează alte aspecte.

Avizare și consultare publică repetată

Avizare și consultare publică repetată			
Biroul Național de Statistică <i>(nr. 19-18/13 din 10.02.2025)</i>	1.	Comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor.	Se acceptă.
Ministerul Finanțelor <i>(nr. 07/2-17/53 din 21.02.2025)</i>	2.	<p>Comunică lipsa obiecțiilor.</p> <p>- Cu titlu de opinie, urmează a se stabili o regulă unică, potrivit căreia toate hotărârile judecătorești privind încasarea pensiei de întreținere constituie sau nu documente executorii. Mai mult ca atât, nu este clară motivația/temeinicia conform căreia hotărârile judecătorești privind încasarea pensiei de întreținere în baza articolului 108 din <i>Codul familiei nr. 1316/2000</i> trebuie să constituie titlu executoriu, iar cele pronunțate în baza articolului 75 din același act normativ – nu trebuie să comporte aceeași semnificație.</p> <p>- Prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 23/2024 nu s-a stabilit că hotărârile judecătorești, pronunțate în baza articolului 108 din <i>Codul familiei nr. 1316/2000</i>, trebuie să constituie document executoriu.</p> <p>- Neacceptarea obiecției de a modifica articolul 11 din <i>Codul de executare nr. 443/2004</i>, ar putea să atragă după sine refuzul executorilor judecătorești de a primi spre executare hotărârile judecătorești,</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Articolul 255 din Codul de procedură civilă stabilește că „hotărârea judecătorească se execută, în modul stabilit de lege, după ce rămâne definitivă, cu excepția cazurilor de executare imediată după pronunțare”. Articolul 256 din același Cod stabilește că „urmează a fi executate imediat ordonanța sau hotărârea judecătorească prin care pârâtul este obligat la plata: a) pensiei de întreținere (...)”. Codul de executare conține mai multe articole care denotă caracterul executoriu al hotărârilor judecătorești în privința pensiilor de întreținere. Astfel, calitatea de document executoriu a hotărârii judecătorești este clarificată atât de Codul de procedură civilă, cât și de Codul de executare, fapt accentuat și de UNEJ în avizul prezentat. Raționamentul de a prevedea expres faptul că hotărârea pronunțată în baza articolului 108 din Codul de procedură civilă este executorie este de a preveni eventuale interpretări eronate în aplicarea normei, și asigurarea faptului că nu se va recurge la proceduri legale pentru a dezbate acest subiect în mod inutil, fapt care ar implica cheltuieli, timp îndelungat de judecare și supraîncărcarea instanțelor de judecată, problemă remarcată și de Curtea Constituțională.</p> <p>A se vedea raționamentul de mai sus.</p> <p>A se vedea raționamentul de mai sus.</p>

		<p>deoarece articolul respectiv prevede lista exhaustivă a documentelor executorii, printre care nefiind regăsite hotărârile judecătorești privind încasarea pensiei de întreținere.</p>	
<p>Curtea Supremă de Justiție (nr. 72 din 11.02.2025)</p>	<p>3.</p>	<p>Comunică următoarele:</p> <p>- Autorul apelează la „minimul de existență” în calitate de indicator minim pentru stabilirea pensiei de întreținere în sumă bănească fixă (art. 76 din Codul familiei nu face referire la minimul de existență), deși Curtea Constituțională nu a abordat problema criteriilor care determină cuantumul pensiei respective, însă a stabilit omisiunea de reglementare a unui mecanism de indexare a pensiei de întreținere a copilului stabilită în sumă fixă. Curtea a declarat neconstituțională norma vizată în măsura în care nu reglementează „cazurile și modul stabilit de lege”.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Curtea Constituțională a abordat faptul că nu sunt reglementate „cazurile și modul stabilit de lege” în privința indexării pensiilor de întreținere stabilite într-o sumă bănească fixă. În acest sens, Curtea a constatat că există omisiunea legislativă de a reglementa un mecanism de indexare a pensiei de întreținere a copilului stabilită într-o sumă bănească fixă.</p> <p>Astfel, proiectul propus vine să execute această hotărâre și să stabilească faptul că toate pensiile de întreținere stabilite într-o sumă bănească fixă se vor indexa anual. Această prevedere vine, prin urmare, să reglementează „cazurile”. De asemenea, proiectul propuse stabilește că această indexare se face corespunzător creșterii procentuale a mediei anuale a minimului de existență, calculat de Biroul Național de Statistică, iar cazul în care debitorul întreținerii nu efectuează plata pensiei în cuantumul stabilit, creditorul se poate adresa executorului judecătoresc din raza teritorială în care domiciliază debitorul pentru executarea silită a hotărârii. Aceste prevederi reglementează „modul stabilit de lege”.</p> <p>De vreme ce autorul execută hotărârea Curții Constituționale, acesta vine, de asemenea, să utilizeze această oportunitate pentru a îmbunătăți cadrul legal, astfel încât să fie asigurat interesul superior al copilului prin stabilirea unui prag minim în raport cu suma pensiei de întreținere datorară copilului. În acest sens, menționăm că Curtea Constituțională a declarat neconstituțională norma contestată din cauza existenței unei omisiuni de reglementare, însă acest fapt nu împiedică în niciun fel posibilitatea de a ajusta norma pe alte aspecte, atât timp cât nu intră în contradicție cu jurisprudența Curții. Autorul a urmărit evitarea unei executări formaliste a hotărârii Curții, urmând o cauză nobilă de a asigura dezvoltarea armonioasă</p>

		<p>- Propune următoarea redacție a normei: <i>„Articolul 108. Indexarea pensiei de întreținere. (1) Pensia de întreținere, stabilită de instanța judecătorească într-o sumă bănească fixă, se indexează anual. (2) Coeficientul de indexare constituie rata medie anuală a inflației stabilită de Biroul Național de Statistică. (3) În cazul încasării pensiei de întreținere în sumă bănească fixă, indexarea acesteia se dispune de către executorul judecătoresc, din oficiu, pe calea executării silite. (4) În cazul în care debitorul întreținerii nu efectuează plata pensiei în ordinea prevăzută la alin. (1) și (2), creditorul se poate adresa executorului judecătoresc, în condițiile legii.”</i></p>	<p>a copiilor prin intermediul unei pensii de întreținere adecvate în contextul realităților economice ale statului.</p> <p>Nu se acceptă. A se vedea raționamentele expuse în prima rundă de avizare și cele de mai sus. Considerăm că proiectul propus de autor vine să asigure o protecție mai bună a interesului superior al copilului, adaptat realităților țării, decât redacția propusă de Curtea Supremă de Justiție.</p>
<p>Uniunea Executorilor Judecătorești din Moldova <i>(nr. 54 din 13.02.2025)</i></p>	4.	<p>Comunică următoarele: - Redacția articolului 108 alin. (2) din Codul familiei, propusă de proiect se referă la achitarea „corespunzătoare creșterii procentuale a mediei anuale a minimului de existență, calculate de BNS”. Autorii proiectului afirmă în sinteză că calculul și ajustarea anuală o va face debitorul însuși. Credem că autorii proiectului au o optică, spre regret, prea optimistă în privința bunei-credințe a debitorilor și maturității acestora, cât și disciplinei parentale a celor ce ajungă a fi obligați prin instanța de judecată să își întrețină propria copii. Reiterăm că proiectul nu indică autoritatea competentă la care poate apela creditorul pentru a i se oferi o recalculare, care să fie obligatoriu pentru debitor. În acest sens, considerăm necesar a preciza în articolul 108 alin. (2) din 108 Codul familiei următoarele: „În cazul ajustării cuantumului</p>	<p>Nu se acceptă. Lăsarea executării pe seama debitorului este necesară pentru a-i lăsa acestuia oportunitatea de a o face benevol, fără a recurge la serviciile executorului judecătoresc. Calcularea care se va face pentru a stabili cu cât pensia de întreținere trebuie ajustată este una simplă și exemplificată în nota de fundamentare. În acest sens, conștientizăm că, în practică, există multe situații în care debitorul nu-și onorează datoria de plată a întreținerii, dar nu considerăm adecvat de a dispune executarea hotărârii prin intermediul executorului judecătoresc <u>în toate cazurile</u>. Mai mult, notăm că și legislațiile altor state analizate nu abundă în explicații în privința elementelor de practică în implementarea prevederilor legale, lucru firesc deoarece activitatea de legiferare nu poate aborda fiecare problemă care ar putea surveni, eventual, în practică. Mai mult, exemplificarea calcului pensiei ajustate este făcută în nota de fundamentare, care este un exercițiu simplu de realizat.</p>

	<p>pensiei de întreținere plătite conform prevederilor prezentului articol sau existenței disensiunilor în privința cuantumului acesteia, oricare dintre părți se poate adresa UNEJ pentru eliberarea unui certificat de ajustarea a cuantumului pensie de întreținere”.</p> <p>- Proiectul nu oferă claritate pentru situația când documentul executoriu nu a fost pus în executare, iar ulterior se solicită intentarea procedurii de executare silită – cum urmează să se procedeze? Va efectua recalcularea cuantumului pensiei de întreținere în sumă fixă executorul judecătoresc? Pentru ce perioadă? Raportat la cuantumul aplicabil fiecărui an de când e restanța sau la cuantumul aplicabil anului de efectuare a calculului?</p> <p>- Lipsa în dispozițiile finale și tranzitorii ale proiectului a clarificărilor referitoare la documentele executorii deja emise de instanțele de judecată către data intrării în vigoare a modificărilor – or, nu întrevădem nici un motiv ca documentele emise deja de instanță să fie excluse de la aplicarea prevederilor acestui proiect și el să se aplice doar pentru viitor, după cum se indică în tabelul de sinteză.</p> <p>- Nu întrevădem rațiunea respingerii sugestiei UNEJ de a extinde prevederilor proiectului și peste contractele ce stabilesc cuantumului pensiei de întreținere - din moment ce chiar nota de fundamentare a proiectului face trimitere la</p>	<p>Se acceptă. Articolul 108 alin. (2) din proiectul propus a fost completat. În cazul în care debitorul are restanțe la plata pensiei de întreținere, plata se va face conform valorii minimului de existență aplicabile la momentul efectuării acesteia. Aceste prevederi se vor aplica pentru viitor, și nu se aplică sumelor restante care s-au acumulat până la intrarea în vigoare a prezentei legi. În cazul sumelor restante acumulate până la intrarea în vigoare a prezentei legi, acestea vor putea fi recuperate, fără a li se aplica ajustarea prevăzută la articolul 108 alin. (2) propus, în condițiile Codului de executare.</p> <p>Se acceptă parțial. Prevederile noi se vor aplica pentru viitor. Totuși, articolul II din prezentul proiect de lege a fost ajustat, pentru a prevedea că pensiile de întreținere stabilite într-o sumă bănească fixă până la intrarea în vigoare a prezentei legi vor fi ajustate corespunzător creșterii procentuale a valorii mediei anuale a minimului de existență, calculat de Biroul Național de Statistică. Restanțele la plata pensiei de întreținere acumulate până la data intrării în vigoare a prezentei legi nu vor fi supuse ajustării. Acest fapt se impune pentru a nu încălca principiul previzibilității și neretroactivității legii civile, asigurând astfel stabilitatea raporturilor juridice existente. Nota de fundamentare a fost completată pentru a explica aceste prevederi în mod mai detaliat.</p> <p>Nu se acceptă. Menționăm că contractul dintre creditorul și debitorul întreținerii constituie un acord privat încheiat între părți (agreat de comun). Părțile pot conveni în textul contractului asupra unei metode de indexare, care poate fi și mai avantajoasă decât prevederile</p>
--	--	--

		<p>practica Belgiei, Franței, Suediei, Sloveniei etc), în care mecanismul de indexare se aplică și convențiilor încheiate între părți referitor la stabilirea pensiei de întreținere. Mai mult, nu putem distinge raționamentul de ce beneficiarul pensiei de întreținere stabilite fără implicarea instanței de judecată trebuie să fie defavorizat în raport cu cel, ce are un titlu executoriu. În plus, această abordare va determina creditorii să prefere calea contencioasă de rezolvare a litigiilor de familie, din motiv că cea amiabilă îi dezavantajează.</p> <p>- Nu se poate distinge utilitatea și rostul din articolul 108 alin. (3) din Codul familiei – or, calitatea de document executoriu a hotărârii judecătorești e clarificată atât de Codul de procedură civilă, cât și de Codul de executare, iar modul de punere în executare a acestora este reglementat detaliat de Codul de executare.</p>	<p>proiectului propus. Mai mult, potrivit articolului 94 din Codul familiei, „contractul privind plata pensiei de întreținere se încheie, se execută, se modifică, se reziliază și se declară nul în conformitate cu normele Codului civil.” Astfel, nu se consideră oportun de prevăzut contractul privind plata pensiei de întreținere, în sensul articolului 108 propus, întrucât acesta își are particularitățile sale, diferite decât hotărârea instanței de judecată.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Calitatea de document executoriu este, într-adevăr, clarificată atât în Codul de procedură civilă, cât și în Codul de executare. Totuși, alin. (3) vine să reglementeze faptul că dacă plata nu este făcută în mod benevol, creditorul poate recurge la serviciile executorului judecătoresc în mod direct, fără a fi nevoie să mai recurgă la proceduri judiciare suplimentare. Aceste prevederi sunt necesare a preveni eventuale interpretări eronate în aplicarea normei, și asigurarea faptului că nu se va recurge la proceduri legale pentru a dezbate acest subiect în mod inutil, fapt care ar implica cheltuieli, timp îndelungat de judecare și supraîncărcarea instanțelor de judecată.</p>
Expertizare			
Ministerul Justiției (nr. 04/2-1497 din 13.02.2025)	1.	Comunică lipsa obiecțiilor de ordin conceptual.	Se acceptă.
Centrul Național Anticorupție (nr. ELO25/10345 din 17.02.2025)	2.	Comunică lipsa obiecțiilor și recomandărilor.	Se acceptă.